

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 1081/2021
07.10.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Драгомира Милојевића, председника већа, Радмиле Драгичевић Дичић, Радослава Петровића, Невенке Важић и Бате Цветковића, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Весном Зарић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због противправног дела у закону одређеног као кривично дело оштећење и уништење туђе ствари из члана 212. став 2. у вези става 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Милана Латиновића, поднетом против правноснажног решења Вишег суда у Новом Саду Кж1 231/20 од 11.06.2021. године, у седници већа одржаној дана 07.10.2021. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Милана Латиновића, поднет против правноснажног решења Вишег суда у Новом Саду Кж1 231/20 од 11.06.2021. године.

Образложење

Решењем Основног суда у Новом Саду К 563/20 од 01.09.2020. године према окривљеном АА изречена је мера безбедности – обавезно психијатријско лечење и чување у здравственој установи јер је у стању неурачунљивости извршио противправно дело одређено у Закону као кривично дело изазивање опште опасности из члана 278. став 1. КЗ. Мера безбедности има трајати док постоји потреба за лечењем, а суд ће исту обуставити када утврди да је престала потреба за лечењем и чувањем учиниоца у здравственој установи.

Истим решењем је одређено да трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава, а окривљени је ослобођен плаћања паушала.

Решењем Вишег суда у Новом Саду Кж1 231/20 од 11.06.2021. године уважавањем жалбе браниоца окривљеног, преиначено је решење Основног суда у Новом Саду К 563/20 од 01.09.2020. године, тако што је, према окривљеном због тога што је у стању неурачунљивости учинио противправно дело одређено у Закону као кривично дело уништење и оштећење туђе ствари из члана 212. став 2. у вези става 1. КЗ, изречена мера безбедности обавезног психијатријског лечења на слободи која се има спроводити у КЦ Војводине, Клиници за психијатрију у Новом Саду и која има

трајати док постоји потреба за лечењем, али не дуже од три године. Истим решењем одређено је да трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава.

Против правоснажног решења Вишег суда у Новом Саду Кж1 231/20 од 11.06.2021. године захтев за заштиту законитости је поднео бранилац окривљеног АА - адвокат Милан Латинковић због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) и 7) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји поднети захтев, те да побијано решење и предмет врати на поновно одлучивање или га преиначи и одбије оптужбу.

Врховни касациони суд је, након испитивања поднетог захтева за заштиту законитости у смислу одредби члана 487. ЗКП, доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правоснажно решење против којег је поднет захтев за заштиту законитости, па је, након оцене навода изнетих у захтеву браниоца окривљеног, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Милана Латинковића је неоснован.

Указујући на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, бранилац окривљеног у поднетом захтеву истиче да су судије Биљана Делић, Татјана Ђурашковић и Татјана Шуњка, које су као судије Вишег суда у Новом Саду учествовале у раду већа које је донело ожалбено решење, а да су претходно учествовале у доношењу одлука о притвору према окривљеном, и то судије Биљана Делић и Татјана Ђурашковић у доношењу решења Кж2 41/20 од 23.01.2020. године, Кж2 691/20 од 10.09.2020. године и Кж2 780/20 од 06.10.2020. године, а судија Татјана Шуњка у два од горе цитираних решења.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног се, по оцени Врховног касационог суда, не могу прихватити као основани, из следећих разлога:

Одредбом члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП прописано је да ова битна повреда одредаба кривичног поступка постоји ако је на главном претресу учествовао судија или судија поротник који се морао изузети. Одредбом члана 37. став 1. ЗКП прописани су разлози за обавезно изузеће судије, који не обухватају наведену процесну улогу судије као разлог за његово обавезно изузеће. Међутим, у појединим ситуацијама вишеструких процесних улога судије може се појавити сумња у непристрасност судије која је таквог квалитета да захтева његово изузеће од судијске дужности приликом доношења одлуке (пресуде) о кривици окривљеног за извршено кривично дело, што значи да постојање наведене битне повреде одредаба кривичног поступка у сваком конкретном случају представља фактичко питање.

Када је у питању учествовање судије у доношењу одлуке о притвору (у конкретном случају о жалби на решење о продужењу притвора), ради се о оцени тзв. функционалне непристрасности о чему постоји богата судска пракса Европског суда за људска права и Уставног суда Србије.

Супротно наводима захтева да је код судије, који је одлучивао у кривичном поступку о притвору против окривљеног, а затим у кривичном поступку у коме је донета мериторна одлука, створено „предубеђење“, како у односу на кривично дело тако и у односу на окривљеног, које је таквог квалитета и значаја да је учешће тог судије у доношењу мериторне одлуке у том истом предмету свакако детерминисано претходним одлучивањем о притвору према окривљеном, по налажењу овог суда не може се прихватити став да свако одлучивање судије о притвору према окривљеном нужно нарушава претпоставку непристрасности тог судије приликом мериторног одлучивања. То произилази и из праксе Европског суда за људска права и Уставног суда Србије.

Наиме, према пракси Европског суда за људска права, не може се сматрати да сама чињеница што је судија у кривичном поступку доносио одлуке и пре суђења у поједином предмету, укључујући одлуке везане уз притвор, оправдава страх да није непристрасан; оно што је важно су опсег и природа тих одлука (*Fey protiv Austrije, stav 30; Sainte-Marie protiv Francuske, stav 32; Nortier protiv Holandije, stav 33*). Када одлуке о продужењу притвора захтевају „врло висок степен јасноће“ у погледу кривице окривљеног, Европски суд за људска права је нашао како може изгледати да је непристрасност поступајућих судија подложна сумњи те да се бојазан подносиоца захтева у том погледу може сматрати објективно оправданом (*Hauschildt protiv Danske, stav 49-52*).

Из наведеног, дакле произилази да у правилу учествовање судије у доношењу одлуке о притвору према окривљеном у истом предмету не представља разлог за његово изузеће приликом одлучивања о кривици у односу на истог окривљеног, већ постојање предубеђења као разлога за његово изузеће зависи од тога да ли је приликом одлучивања о притвору заузео јасан став о кривици окривљеног или није, дакле, ради се о фактичком питању у сваком конкретном случају.

У предмету Драгојевић против Хрватске (од 15.01.2015. године - Представка број 68955/11) Европски суд за људска права је нашао да није дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције у погледу мањка непристрасности судије у случају када је пре почетка главног претреса четири пута од стране ванпретресног већа продужен притвор окривљеном, при чему је члан тог већа у сва четири случаја био и судија који је касније као председник већа учествовао у доношењу првостепене пресуде према истом окривљеном, иако је и према Закону о казненом поступку Републике Хрватске један од услова за одлучивање о притвору, оцена постојања основане сумње о извршењу кривичног дела од стране окривљеног. Надаље, у овој одлуци Европски суд за људска права истиче да питања на која судија мора одговорити при доношењу одлука о притвору нису иста као она питања која су одлучујућа за његову правноснажну пресуду. Приликом одлучивања о притвору и доношења других предпретресних одлука те врсте, судија по кратком поступку оцењује доступне податке како би

утврдио постоји ли основ за сумњу против оптуженог за извршење кривичног дела; док приликом доношења одлуке на крају суђења мора проценити јесу ли докази који су изнесени и о којима се расправљало пред судом довољни да би оптуженог суд огласио кривим. Сумња и формално проглашење кривице не могу се третирати као да су истоветни (*Jasinski protiv Poljske, br. 30865/96, stav 55., 20. decembra 2005. godine*).

Дакле, по ставу Европског суда за људска права оцена постојања законских услова за одређивање и продужење притвора која укључује и оцену постојања „основане сумње“ о извршењу кривичног дела од стране окривљеног, не може представљати формирање става судије о кривици тог истог окривљеног или казни коју му треба одредити, односно „предубеђење“ судије, како то у захтеву тврди бранилац окривљеног, а које доводи у сумњу његову непристрасност.

Примењујући наведено на конкретан случај, Врховни касациони суд налази да сама чињеница да су судије Биљана Делић, Татјана Ђурашковић и Татјана Шуњка биле у већу које је донело побијано решење према коме је окривљеном АА због тога што је у стању неурачунљивости учинио противправно дело одређено у Закону као кривично дело изречена мера безбедности обавезног психијатријског лечења на слободи, учествовале у већима која су одлучивала о притвору према окривљеном и то судије Биљана Делић и Татјана Ђурашковић, три пута од чега је у два случаја укинута решење о продужењу притвора према окривљеном по жалби браниоца, а судија Татјана Шуњка, два пута од чега је у једном случају укинута решење о продужењу притвора према окривљеном по жалби браниоца (у ком одлучивању се уопште нису бавили питањем кривице окривљеног), не доводи у питање претпоставку непристрасности ових судија код мериторног одлучивања, конкретно код доношења побијаног правноснажног решења, због чега побијаним правноснажним решењем није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, како се то неосновано тврди у захтеву за заштиту законитости.

Бранилац окривљеног у поднетом захтеву истиче и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 7) ЗКП наводећи да је у конкретном случају кривични поступак вођен за кривично дело изазивање опште опасности из члана 278. став 1. КЗ, за које кривично дело се гони по службеној дужности, а да је након пресуђена, у другостепену поступку, тужилац извршио измену чињеничних навода и правне квалификације те окривљеном ставио на терет извршење противправног дела које је у Закону одређено као кривично дело уништење и оштећење туђе ствари из члана 212. став 2. у вези става 1. КЗ, за које се имајући у виду да је имовина у приватној својини кривично гоњење може предузети само по приватној тужби. Према ставу браниоца тужилац је требало да одустане од гоњења окривљеног, а не да уз позивање на одредбу члана 522. ЗКП настави кривично гоњење за кривично дело које се гони по приватној тужби, без претходног изјашњења и предлога приватног тужиоца.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног се, по оцени Врховног касационог суда, не могу прихватити као основани, из следећих разлога:

Наиме, из списка предмета произилази да је након одржаног претреса пред другостепеним судом, а пре завршних речи, представник ВЈТ изменио предлог за изрицање мере безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи у погледу чињеничног описа противправног дела и правне оцене противправног дела, па је окривљеном ставио на терет противправно дело одређено у закону као кривично дело уништење о оштећење туђе ствари из члана 212. став 2. у вези става 1. КЗ, које се гони по приватној тужби, ако је оштећена ствар у приватној имовини.

Одредбом члана 522. став 1. Законика о кривичном поступку је прописано да ако је окривљени учинио противправно дело које је у закону одређено као кривично дело у стању неурачунљивости, јавни тужилац ће поднети суду предлог да окривљеном изрекне меру безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи, односно предлог за обавезно психијатријско лечење окривљеног на слободи, ако за изрицање такве мере постоје услови предвиђени Кривичним закоником.

Из наведене одредбе јасно произилази овлашћење јавног тужиоца да, у случају када се утврди да је окривљени учинио противправно дело које је у закону одређено као кривично дело у стању неурачунљивости, покрене поступак за изрицање мере безбедности обавезног психијатријског лечења, за сва кривична дела прописана Кривичним закоником, па тако и за кривична дела за која је прописано да се гоне по приватној тужби, па су супротни наводи захтева којима се указује да је побијаним правноснажним решењем учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 7) ЗКП, од стране овога суда оцењени као неосновани.

У преосталом делу захтева за заштиту законитости бранилац окривљеног наводи да се у изреци побијаног решења наводи да се према окривљеном изриче мера безбедности обавезног психијатријског лечења на слободи и наводи се само одредба члана 82. КЗ, док се у образложењу истог решења наводи да се наведена мера изриче уз примену одредбе члана 82. став 2. КЗ, који наводи би по налажењу овог суда представљали битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, а што није дозвољени разлог за подношење захтева за заштиту законитости од стране окривљеног, односно његовог браниоца, то стога Врховни касациони суд ове наводе захтева није ни разматрао.

Са изнетих разлога, налазећи да побијаним решењем није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) и 7) ЗКП на које се неосновано указује захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Милана Латинковића, Врховни касациони суд је на основу члана 491. став 1. ЗКП захтев браниоца окривљеног одбио као неоснован.

Записничар-саветник
Весна Зарић,с.р.

Председник већа-судија
Драгомир Милојевић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић

